

Palesztina

A legutóbbi palesztinai arab zavargások, a brit kormány Palesztinát felosztó tervei és a Földközi tengeren lejátszódó események a világ érdeklődésének központjába állítják Palesztinát is.

Palesztina területe 66.330 km², ami Jugoszlávia kb. egynegyedének felel meg. A történelmi Palesztina ma két részből áll: a Jordánon inneni nyugati részből, Ciszjordánia és a Jordánon túli Transzjordániából. Az előbbi területe 26.330 km², az utóbbié pedig 40.000 km². Ciszjordánia angol mandatarius terület, ahol ma a zsidó kolonizáció folyik, Transzjordánia pedig angol protektorátus alatt álló arab királyság.

Palesztina területe teljes egészében nem művelhető, mivel csaknem fele sivatár, csapadéknélküli pusztaság és sivatag. Az ország gazdasági életét a részben külterjes és részben belterjes mezőgazdálkodás, a nomád életet élő beduinok állattenyésztése, továbbá a külföldi tőke hatása alatt most kialakuló gyáripar jellemzi. Külterjes gazdálkodás főleg a feudális és félf feudális társadalmi berendezkedésű Transzjordániában, belterjes gazdálkodás pedig Ciszjordániában, a zsidó telepések által elfoglalt telepeken folyik.

Palesztina földrajzi fekvésénél fogva fontos stratégiai pont. Éspedig: 1. déli részén a Suez-csatorna egyik oldali ellenőrzése miatt. A Suez-csatorna békében a legrövidebb kereskedelmi út Indiához és Távolkelethez, ahonnan Anglia nyersanyagát importálja és ahová készárút visz ki. Fokozott jelentőséget nyer a jövő háborúban, amelynek főbb pontjai a Közel- és Távolkeleten lesznek. 2. A most épített haifai kikötő miatt, amely hadi célokat szolgál. 3. A moszuli petróleumvezeték miatt, amelynek a célja az, hogy a tengeri flotta fűtőanyagát a helyszínen kapja. 4. A most épülő Haifa-bagdadi országút és vasút folytán, amely a tengeri flottát a légiflotta állomáshelyével összeköti. Ez a két flotta az angol imperializmus közelkeleti bázisa.

A világháború után az angolok Palesztinában is ugyanolyan taktikai eszközökkel dolgoztak, mint a többi országban. Az országot ketté osztották, de ez nem volt elég. Palesztinában nagyobb biztonságra volt szükség. Épen ekkor jelentkeztek nagyobb zsidó tömegek Palesztina kapujánál, ami épen megfelel az angolok céljainak. Egyrészt az volt az elgondolásuk, hogy az a bevándorlás, amely csak rajtuk keresztül történhet, csak őket támogathatja, másrészt a zsidókban látták azt az eszközt, amelynek a segítségével Palesztinában is megteremthetik a belső ellentéteket. Az a tény tehát, hogy Balfour deklarációjában kijelentette, hogy jónak látja Palesztinában a zsidó település létrejöttét, semmi egyéb nem volt, mint az angol kormány politikai fogása.

A tehnikailag jól felszerelt háború utáni zsidóbevándorlás Palesztinában primitív feudális gazdálkodást talált. Az arab jobbágy faekével, tevével, számmal művelte a földjét. Politikai tekintetben az új bevándorlók az ott lakó népre való tekintet nélkül Palesztinát

a maguk számára akarják meghódítani, gazdaságilag pedig egyenesen katasztrófát jelentettek az arab népi gazdaságra.

A fellach már nem tud annyit az effendinek (hűbérúr) beszolgáltatni, hogy annak a termelés és gazdálkodás rentábilis lenne és ezért az kénytelen földjét a cionista tőkének (akár nemzeti akár magántőke az) eladni. Folytatás: egy napon megjelenik az angol katonaság, rendőrség és lehajtja az arab jobbágyokat és nomádokat a földről. Eddig az arabnak meg volt a fejlődési lehetősége, megszerezhetette volna a vasekét, további kulturális és gazdasági fejlődés után valamikor megdönthette volna a feudálizmust, most, hogy földjét elvették, ettől a lehetőségtől végleg elválták.

A cionizmusnak másik oldala az a szerep, amelyet az angol politikában játszik. Láttuk, hogy a világháború után az általános imperialista taktika az egyes országokon belül az ellentétek kifejlesztése és kiélezése. Azt is láthattuk, hogyan teremtette meg az imperializmus ezeket az ellentéteket: egyes országok helyzetében ez magától adott, másutt mesterségesen kellett megteremteni. A cionizmus ezt a szerepet tölti be Palesztinában. Megteremti az ellentéteket, amelyek egyrészt belső lényegét képezik, másrészt az angolok igyekeznek azt erősebben kiépíteni és még jobban kiélezni. Ez történik a bevándorlásnál is: a zsidók tömeges bevándorlást követelnek, az arabok tiltakoznak a zsidóbevándorlás ellen. A zsidóknak az angolok megígérik a bevándorlást, az araboknak azt mondják, hogy nem fognak bevándorlási engedélyt adni. Eredmény: a zsidók kérnek 25.000 certifikátot (bevándorlási engedély), az angolok 8—10.000-et adnak. A zsidóknak Anglia ezt mondja: láthatjátok, hogy az arabok lázonganak, ezért nem adhatok többet, vagy akarjátok, hogy újabb zavargások legyenek? Az araboknak pedig azt mondja: látjátok 25.000-et kértek, 8.000-et adtam, de adnom kellett valamit, nem tehettem egyebet, mert a világ zsidósága és a Népszövetség nyomást gyakoroltak rám. Ez a taktika végigkíséri Palesztina háború utáni történetét. Hasonló viselkedés jellemzi az angolok taktikáját a palesztinai zavargások idején is. Az 1921-es zavargásokat ugyan közvetlenül az afulei földvásárlások okozták, de az angoloknak is nagy szerepük volt ezek felidőzésében, mert az angolok így akarták levezetni a háború utáni forradalmi hangulatot. Az 1929-es zaavargásoknál az angol rendőrség szabatálása egészen nyílt volt. Azt akarták, hogy a zsidók és arabok minél mélyebb sebeket ejtsenek egymáson. Így akarja Anglia az arabokat megtéveszteni, a harcot önmagáról elhárítani és semleges félként megjelenni, aki a helyzet felett pártatlanul ítélkezik. De ez ma már nem sikerül. Az arabok felismerik az imperializmusnak ezt a szándékát és a cionizmusnak mint eszköznek a szerepét. Világosan igazolják ezt az 1933-as jaffai zavargások, amelyek már teljesen az angol imperializmus ellen irányultak. Az ellentétek kifejlesztése azonban tovább folyik, az volt célja annak a provokációs tervnek is, hogy Palesztina parlamentet kapjon (természetesen angol vezetés alatt), mert ezáltal nagyobb területen és

nagyobb nyilvánosság előtt találkozhatnának a zsidó és arab ellentétek.

Ennek az aknamunkának még távolabbi célja is van: az angol imperializmus készülődése az imperialista háborúra. Ez az oka annak, hogy minden arab tiltakozás ellenére évenként 60—70.000 zsidó vándorol be nagyrészt illegálisan Palesztinába, akiknek nagyrésze 18—35 éves korhatár között van, ez kész katonai anyag.

Miután Anglia politikai módszerei nem váltak be a tervbevett parlamentáris önkormányzattal és nem sikerült az arabok és zsidók közötti ellentéteket egy belső háborúig fokozni, megszületett az újabb terv: Palesztina felosztása. Bármennyire is mesterkedik azonban az angol diplomácia, az arab elnyomott fellach politikai látköre egyre jobban tágul és ennek legszebb bizonyítéka az újabb szabadságmozgalmak paraszti jellege. Az arab parasztság széles tömegei vették magukra az angol járom lerázásának történelmi feladatát. És ha egyelőre még kilengéseket és hibákat mutat ez a szabadságmozgalom, széles népi erejénél fogva előbb-utóbb biztos győzelemre vezet.

H. K.

A kültelek

A kültelken némán szoronganak az uccák,
A sárból felszállnak a nehéz ködök;
A kültelken nádasak a házak,
S a korhadt eresz csurog, csöpög.

Rossz felöltőkbe bújnak az ittlakók,
A legtöbbje már köhög, szipog,
Lila lábbal dideregnek a gyerekek,
Úzi és hazavárja őket a szitok.

A kültelken csúf árkokba gyűlik a szenny
A falakról lemálik a festék.
Csönd van. De lábújjhegyen oson a remény,
Vágyakat gyujtanak az esték.

Roszságú utak itt összefutnak,
A várossal falú és tanya összeér.
Sok a mérges indulat s az átok, mégis:
Meleg összefogásba símul minden tenyér.

Ha munka után fáradtan megtérnek,
Jószágú forró levesek fölött
Kipirult arcú, fonnyadt emberek
Hisznek jövőt és sok-sok örömet.

Hítük, akarásuk sokkal erősebb,
Mint a pénzt számolók számolása,
A kültelek nem marad a szomorúság fészke,
Mert itt belefáradtak az álmódásba.

Laták István